

גיטין פז

איזהו כלל טופס – מחלוקת רבי יוחנן וריש לקיש

היכי דמי כלל ? היכי דמי טופס ?

א. **רבי יוחנן:** כותב איש פלוני, מגרש אשתו פלונית, ואיש פלוני, מגרש את אשתו פלונית.

כלל: זמן אחד לכולן.

טופס: זמן לכל אחד ואחד

ואין לחוש דלמא כי חתמו סהדי אבתרא הוא דחתימי כמו שיבאר בברייתא: **תניא עדים חתומין על שאילת שלום בגט**, דהיינו שכתוב תחת הגט 'שאלו בשלומה' ואח"כ חתמו העידים, **פסול חיישינן שמא על שאילת שלום חתמו – דווקא שכתוב 'שאלו' בלי 'ויו' פסול**, אבל **ושאלו כשר**, ה"נ דכתיב ביה **פלוני ופלוני ופלוני**.

זמן לכל אחד זהו טופס, שהגט עליון פסול שאין העידים מתייחסים עליו, ולא פסולים משום דהוה ליה נכתב ביום ונחתם בלילה - דכתיב בהו בחד בשבא גירש פלוני לפלונית.

וחוזר וכותב **בחד בשבא** גופי גירש פלוני את פלונית. שהעליון פסול משום הפסקה בלבד. **תניא כוותיה - חמשה שכתבו בתוך הגט איש פלוני מגרש פלונית, ופלוני פלונית,**

ופלוני פלונית כלומר ולא כתב 'אנו פלוני ופלוני גרשנו את נשותינו' **וזמן אחד לכולן:** והעדים מלמטה כולן כשרים ותנתן לכל אחת ואחת זמן לכל אחד ואחד: והעדים מלמטה את שהעדים נקראים עמו כשר ר' יהודה בן בתירא אומר אם יש ריוח ביניהן פסול ואם לאו כשר שאין זמן מפסיקן.

ב. **וריש לקיש:**

טופס: אמר אפילו זמן אחד לכולן נמי הוי טופס כלומר כיוון שהזכיר שם האיש ואשה שכל אחד ואחד בנפרד, הרי הם שני גיטין והשני בלבד כשר שהעידים למטה מעידים עליו.

כלל: דכתב אנו פלוני ופלוני גירשנו נשותינו פלונית ופלונית.

אינו נחשב שתי נשים מתגרשות בגט אחד, כדכתיב דכתב לה: **ולא לה ולחברתה** משום דהדר כתב פלוני גירש פלונית, ופלוני גירש פלונית ומועיל הלשון הראשון 'פלוני ופלוני גירשנו נשותינו' שהעדים העידו על שניהם. – אבל אם לא חזר וכתב, פסול. ושונה מהמקרה שכתב גט שחרור לעבדו: **דתניא הכותב כל נכסיו לשני עבדיו קנו ומשחררין זה את זה** ששם כתב בשני שטרות.

תניא כוותיה - חמשה שכתבו כלל בתוך הגט אנו פלוני ופלוני גירשנו נשותינו פלונית ופלונית פלוני גירש פלונית ופלוני גירש פלונית וזמן אחד לכולן והעדים מלמטה כולן כשרין ותנתן לכל אחת ואחת

זמן לכל אחד ואחד דהיינו שכתב פלוני ופלוני גירשנו נשותינו פלונית ופלונית (ערבינהו מעיקרה), פלוני גירש פלונית באחד בשבת, ופלוני גירש פלונית באחד בשבת, דווקא בזה דערבינהו מעיקרא הזמן מפסיק אבל אם כתב שנפרד (תופס) אפילו זמן אחד לכולן פסול הגט למעלה **וריוח לכל אחד ואחד והעדים מלמטה: את שהעדים נקראין עמו כשר ר"מ אומר אע"פ שאין ריוח ביניהם פסול שהזמן מפסיקן זמן לכל אחד ואחד** דהיינו שכתב פלוני ופלוני גירשנו נשותינו פלונית ופלונית (ערבינהו מעיקרה), פלוני גירש פלונית באחד בשבת, ופלוני גירש פלונית באחד בשבת, דווקא בזה דערבינהו מעיקרא הזמן מפסיק אבל אם כתב שנפרד (תופס) אפילו זמן אחד לכולן פסול הגט העליון **וריוח לכל אחד ואחד והעדים מלמטה: את שהעדים נקראין עמו כשר ר"מ אומר אע"פ שאין ריוח ביניהם פסול שהזמן מפסיקן**

מתניתין

משנתחיינו עוסקת במקרה שיש שתי גיטין כתובים אחד סמוך לשני ברוחב הקלף, ולמטה מהם יש חתימת העדים שהיה הולך מתחת גט ראשון לשני. העידים החותמים בעברי חותמים ככה: ראובן (שמו) בן יעקב (שם אביו) אבל בכתב יונים כותבים יוסף(שם אביו) בן שמעון (שמו) שהכוונה הוא בנו של יוסף: שמעון.

(1) שני גיטין שכתבן זה בצד זה ברוחב הקלף ושנים עדים עבריים באים מתחת זה גט ראשון **לתחת זה** גט שני **ושנים עדים יונים באים מתחת זה** גט ראשון **לתחת זה** שני. כך היה כתוב (**הכחול** הם העדים, **האדום** לקמן לפירכת הגמרא):

ש"י תוספות ד"ה ליתכשר האי בראובן בן והאי ביעקב עד. **פירש בקונטרס** דראובן בן משמע אני בנו של ראובן כדרך פירוש חתימת יונים וזה שחתם תחת השני איש אחר היה ושמו יעקב ולפירושו שפ' שחתם כחתימת יונות בחנם פירש שיעקב הוא איש אחר שיוכל לפרש הוא יעקב

ניתן לקבל את סיכומי 'שקלא וטריא' השבועיים על הדף היומי במייל arielmarcus5518@gmail.com - נשמח לקבל הערות ותיקונים.

גט ראשון	גט שני	
ראובן בן	(בן) יעקב (עד)	עברי
שמעון בן	יעקב	עברי
יוסף בן	שמעון	יווני
נפתלי בן	יחצאל	יווני

את שהעדים הראשונים שהם למעלה, כלומר השני העברים הראשונים, **נקראין עמו כשר**.

(2) עד אחד עברי ועד אחד יוני ועד אחד עברי ועד אחד יוני באין מתחת זה גט ראשון **לתחת זה** גט שני. ככה:

גט ראשון	גט שני	
ראובן בן	בן יעקב	עברי
-	יוסף	יווני
בן שמעון	קהת	עברי
בן לוי	-	
יחצאל בן	נפתלי	יווני

שניהם פסולין:

גמרא

[משנה] מקרה (1) נקראים עמו כשר

הגמרא מנסה להבין למה לא מכשירים הגט שני, שהובא בטבלה ראשונה למעלה:

(קושיא) וליתכשר האי גט ראשון **בראובן והאי בן יעקב עד**, הגמרא הבינה שה'בן'

כתוב תחת הגט שני דהא תנן **'בן איש פלוני עד' כשר**.

(תירוץ) דכתב 'ראובן בן' אקמא, ויעקב עד' אבתרא.

וליתכשר ש"י **האי בראובן בן** כלומר אני בנו של ראובן, שכתב כדרך היונים, **וליתכשר האי ביעקב עד**, דהא תנן **'איש פלוני עד' כשר**

(תירוץ 1.) דלא כתב 'עד' כמו שמופיע בטבלה למעלה.

(תירוץ 2.) ואיבעית אימא לעולם דכתב 'עד' ודידיעין בהא חתימה דלאו דיעקב הוא אלא של בנו ראובן.

[עד כאן דף פז עמוד א]

(קושיא) דלמא בשמא דאבוה חתים כלומר שראובן חתם בשתי גיטין, ובשני חתם בשם אביו 'יעקב'

(תירוץ) לא שביק איניש שמיה וחתים שמא דאבוה

(קושיא) ודילמא סימנא שוייה השם 'יעקב' שזהו הסימן שחתם, דהא רב צייר כוורא רבי חנינא חרותא דקל רב חסדא סמ"ך, רב הושעיא עי"ן, רבה בר רב הונא צייר מכותא נס של ספינה

(תירוץ) לא חציף איניש לשויי לשמא דאבוה סימנא.

(קושיא) וליתכשר האי בשני עדים עבריים וליתכשר האי בשני עדים יונים שיש לנו

שני עדים תחת הראשון: ראובן ושמעון, עוד שני יוונים תחת השני: שמעון ויחצאל.

דתנן גט שכתבו עברית ועדיו יונות ועדיו עברית כשר

וכ"ת כיון דמופלג בשני שיטין לא, והאמר חזקיה מלאהו בקרובים כשר. כמו לגבי סוכה שסכך פסול בד' ואויר פסול ג'.

(תירוץ) הא תני זעירי שניהן כשרין שבאמת שניהם כשרים.

אבל **תנא דידן** פסול גט שני **דלמא גונדלית חתים** דהיינו שגם ביונים חתמו כמו העברים,

ושמם יוסף ונפתלי, ואז **וכלוהו אחד הוא דחתימי** בגט ראשון:

הוא עצמו בן ראובן ופירוש דחוק לומר שהעברי חתם כדרך חתימת יונים ונראה **לפרש** דראובן בן דקאמר הוא בן יעקב ולא חש ראובן לכתוב שם יעקב אביו לפי שהוא כתוב וחתום על גט שני ונקרא יפה ראובן בן יעקב:

ניתן לקבל את סיכומי 'שקלא וטריא' השבועיים על הדף היומי במייל arielmarcus5518@gmail.com - נשמח לקבל הערות ותיקונים.

[משנה] (2) עד אחד עברי ועד אחד יוני

(תירוץ) וליתכשר^ש האי בעד אחד עברי ועד אחד יוני לפי הטבלה למעלה, העברי ראובן ויוני שמעון, והאי בעד אחד עברי ועד אחד יוני דהיינו קהת (עברי) ונפתלי (יוני).

דהא תנן עד אחד עברי ועד אחד יוני כשר
(תירוץ) הא תני זעירי שניהם כשרים.

ותנא דידן דלמא גונדלית חתים ותלתא אחד וחד אחד: אחד מהווינים כתב כעברי או השם 'יוסף בן שמעון' שמו יוסף וחתם בגט השני, יש שלושה חתומים בשני ובראשון, אחד בלבד. או שמא העד האחרון 'יחצאל בן נפתלי' חתם כעברי ושמו 'יחצאל', ולכן יש שלושה בראשון ואחד בשני.

מתניתין

- (1) שייר מקצת הגט וכתבו בדף בטור השני והעדים מלמטה כשר.
- (2) חתמו עדים בראש הדף^ש, (3) מן הצד דהיינו בגיליון הימני או השמאלי, או (3) מאחוריו בגט פשוט פסול.
- (4) הקיף^ח ראשו של זה בצד ראשו של זה והעדים באמצע שניהם פסולין.
- (5) ח'יבר סופו של זה בצד סופו של זה והעדים באמצע: את שהעדים נקרין עמו כשר כלומר שגג חתימתם כלפיו.
- (6) ראשו של זה בצד סופו של זה והעדים באמצע את שהעדים נקרין בסופו שגג חתימתם כלפי סופו, כשר.
- (7) גט שכתבו עברית ועדיו יוונית, (8) יוונית ועדיו עברי, (9) עד אחד עברי ועד אחד יוני, (10) כתב סופר ועד כשר, (11) 'איש פלוני עד' כל הנ"ל [(7)] כשר (12) 'בן איש פלוני עד' כשר (13) 'איש פלוני בן איש פלוני' ולא כתב 'עד' כשר וכך^ש היו נקיי הדעת שבירושלים עושין. (14) כתב חניכתו שם לוויו של משפחה כולה וחניכתה כשר:

גמרא

[משנה] (1) שייר מקצת הגט וכתבו בדף השני והעדים מלמטה כשר.

(קושיא) וליחוש דלמא הני תרי גיטי הוו דהיינו שהיו שתי גיטין זה בצד זה, סוף הראשון כנגד ראש השני, ובראשון היה איזה תנאי, שרצו לחתוך אותו, וחיברו לגט שני שתהא חתימת עידים עליו. ואיתרמי ליה זמן התחלתו דקמא ועדים סופו דבתרא שוים. וגזייה חתך לזמן דבתרא ועדים דקמא דהיינו מחק סופו, שהיו התנאי וחתימת העדים כתובים, והשווה לעדים של גט שני.

(תירוץ) א"ר אבא אמר רב כשיש בראשון ריוח מלמטה דודאי לא נחתך ממנו.
(קושיא) ודלמא יש עוד חשש שכתב שתי גיטין ובימיני, נמלך לגמרו ולא נחתם והשני, היה כתוב וחתום כהוגן, ואח"כ רצה להכשיר הראשון ומה עשה זמן דבתרא מיגזייה.
(תירוץ) הכא כשיש ריוח מלמעלה^ש דודאי לא נכתב יותר.

[עד כאן דף פז עמוד ב]

זה בצד סופו של זה איצטרך לאשמעין דלא פסלי מטעם דכי היכי דלא קיימי אהאי לא קיימי אהאי ולרש"י דגרס מעיקרא סופו של זה בצד סופו של זה לא הוה צריך סיפא דסיפא אלא דכל גווי משמיענו ויש ספרים דלא גרסי לה ובגמ' נמי לא מייתי לה:

שני תוספות ד"ה וכך היו נקיי הדעת שבירושלים כותבין. (1) שלא היו כותבין אלא איש פלוני בן פלוני ור"ח וכן ר"ת גרסי חניכתו וחניכתה כשר וכך היו נקיי הדעת שבירושלים כותבין פירוש שלא היו כותבין אלא חניכתם וחניכת אבות דבגמרא לא איירי בחניכת האיש כדהא אלא חניכה שהמשפחה נקראת על שמה:

שני תוספות ד"ה הכא נמי כשיש ריוח מלמעלה. מיכן יש להכשיר גיטין ושטרות שאין בהן ריוח כלל לא למעלה ולא למטה [דווקא כאן חששו משום שזה גט משונה] וכן משמע כולה שמעתין דריש גט פשוט (ב"ב דף קסב.) ואמר ה"ר אלחנן דאפ"ה לא חיישין שמא יחתוך בעל השטר מן השיטין של מעלה לפי שהזמן וכל זכות בעל השטר הוא למעלה ולא יחתוך זכותו:

שני תוספות ד"ה וליתכשר האי בראובן בן והאי ביעקב עד. פירש בקונטרס דראובן בן משמע אני בנו של ראובן כדרך פירוש חתימת יונים זה שחתם תחת השני איש אחר היה ושמו יעקב ולפירוש שפי' שחתם כחתימת יונית בחנם פירש שיעקב הוא איש אחר שיוכל לפרש הוא יעקב הוא עצמו בן ראובן ופירוש דחוק לומר שהעברי חתם כדרך חתימת יונים ונראה לפרש דראובן בן דקאמר הוא בן יעקב ולא חש ראובן לכתוב שם יעקב אביו לפי שהוא כתוב וחתום על גט שני ונקרא יפה ראובן בן יעקב:

שני תוספות ד"ה חתמו עדים בראש הדף. וא"ת אמאי איצטרך למתני סיפא הקיף ראשו של זה בצד ראשו של זה דשניהם פסולין היינו בראש הדף וי"ל דאיצטרך למיפסל גגו של עדים כנגד גגו של כתב למאי דמסקין בגמ' דלא איירי ברמי כי עיברא דמהכא לא שמעינן אלא שרגלי חתימת עדים כנגד גג הכתב אע"פ דהא נמי שמעינן מסיפא איכא למימר דאיצטרך הך דהכא משום דהוה אמינא הך דשניהם פסולין היינו משום דכי היכי דלא קיימי אהאי לא קיימי נמי אהאי אבל הכא דאין כאן אלא גט א' א"כ ודאי קיימא עליה חתימה זו וסיפא דסיפא דראשו של